

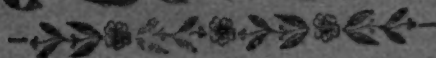
મેટ.

શ્રી.

મેટ.

સ્વસ્થાન લુણાવાડાની ગાદી ઉપર મહારાજ
શ્રી બ્રમરલાલજી કુમાર સાહેબનો
રાજ્યાભિષેક.

મહોત્સવ.

ગિાત.

જય મંગળ જશ અધિકા, પામો નિત નિત પ્રતાપ જગ ઝાઝા;
દિગાયુષ બળ પામો, બ્રમરલાલ યુવરાજ મહારાજ. તથાસ્તુ.
રચનાર,

કવિ. અમ્રતલાલ અનોપરામ ઉર્ફે આફલાતુન.
સ્વસ્થાન ડાકોર.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,

શાહ. ચંદુલાલ બાપુલાલ ધરીઆ. મુ. ડાકોર.

આવૃત્તિ ૧ લી. સંવત ૧૯૬૭ વ્રત ૧૦૦૦

અમદાવાદ-પીરમસાના રાજા પાસે શ્રી સત્યસાગર પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં

પટેલ પોચાભાઈ ચકુભાઈએ છાપી.

કી. અમદાવાદ.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૉપીરાઈટ-સંગ્રહ

૬-૧૨ ૩૩૫૫

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૩૩૫૫

વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ રાજ્યાલિખેડ મહોત્સવ

વિષય ૬-૧૪

શ્રી.

સ્વયાંન લુણાવાડાની ગાદી ઉપર
મહારાજ ભંમરલાલજી કુમાર
સાહેબનો રાજ્યાભિષેક.

મહોત્સવ.

સંજ્ઞાનો.

આ સમયનું સંપૂર્ણ વર્ણન કરવું મારા જેવા માટે અશક્ય છે
તથાપી આ મહારાજના યશ વિસ્તાર રૂપ કવિતા રચી છે તેથીજ હું
સંતોષ માનું છું કે મારી રસના વડે આવાં ઉત્સાહ જનક કાર્યોના
વર્ણન કરવાનો સમય આવ્યો છે. “ રાજાકાલકારણમ્ ” આ
વાક્ય અતી અનુભવિક અને સમર્થ મહા પુરુષની રસનાથી જન્મ
પામેલું છે તે ખરુંજ છે કારણકે રાજા જગત ઉપર પ્રભાને માટે સુખને

એ દુઃખનો કાળ બનાવી રહ્યો એટલે પ્રજાજનોનાં સુખ કે દુઃખ માત્ર રાજાના હાથમાં છે અથવા રાજા એજ સુખકે દુઃખના સમયનું મુગ કા રણ્યો. તેથીજ શાસ્ત્રવેતાઓએ રાજાને ધંધરરૂપ ગણ્યા છે પરમાત્મા શ્રી કૃષ્ણચન્દ્ર પણ ગીતા શાસ્ત્રમાં કહે છે કે “નરાણાં ચ નરાધિપ” પુરુષોમાં રાજા તે હું છું; અને સર્વ વ્રાતે વિચાર કરતાં રાજા સર્વ સીતે ધંધર તુલ્ય એટલે ધંધર અંશ છે.

આજે લુણાવાડા નરેશ મહારાજ શ્રી વખતસિંહજી સાહેબ બહાદુર કે. સી. આઈ. પોતે પોતાના પાત્ર કુમારશ્રી બ્રમરલાલજી સાહેબને પોતાના હાથે લુણાવાડા રાજ્યની ગાદીપર રાજ્યાભિષેક કરાવે છે, વેલો મહાન ઉત્સાહ જાણી તે ઉત્સાહમાં ભાગ લેવા હું આવ્યો છું અને મારી બુદ્ધિ અનુસારે આ કવિતા લખી નવા મહારાજ સાહેબને આશીર્વાદ આપું છું. અને પરમાત્માને પ્રણામ કરી માથું છું કે લુણાવાડા રાજ્યજૂનાળને ધંધર દિર્ઘાયુષ સાથે સર્વ સુખ સંપત્તિ આપો. !!

તથાસ્તુ.

શાદુલ વિકિરિત.

આજે આનંદ ઊર સર્વ જનને, દીવાળી જેવો દિસે,
ત્યાગી લોક સમસ્ત શોક ત્યજને, સૌ પુર્ણ પ્રેમે હસે.
લીલાલેર અપાર સદ્યપુરમાં ઉત્સાહ પામ્યા અતી.
શાન્તિ સુખ અપાર સર્વજનને જીવે પ્રમદના પતી.
આજે શ્રી ચંદ્રરાજ તપ્ત ચદશે રાજ્યાભિષેક વળી
આનંદે સહુ લોક થોક મગિને વાણી રડી સાંભળી;

હવે હારદ નાશિને સહુ પ્રજા નારી અને પુરુષો
 જીવે આ યુવરાજ પાટ અવની કાટી દીવાળી વસો, ૨
 નિત્યે નિત્ય વિશેષ જોર વધજો આખાદિ આ રાજ્યની,
 પાંખો પ્રેમ પ્રજાતણા અતી અતી ને હોંસ સૌ કાજની
 હોજો સુખ સદાય સંપત્તી વળી વિદ્યાતણી શ્રદ્ધિથી.
 પાળો ધર્મ વીવેક ધારી જનને સિદ્ધિ સમ્રદ્ધિથી ૩

મનહરજીંદ.

આજે તો આનંદ અતિ હરમાં વિશેષ વ્યાપ્યો;
 પ્રજાપાળનાર સુભુપાળ પાટે આવીયા.
 યુવરાજ મહારાજ પદ એ મહાન ધારી,
 બ્રમરલાલજી ગાદી ઉપર સોહાવીયા;
 દેશમાં આનંદ વાપ્યો પુરમાં આનંદ વાપ્યો,
 પ્રજાતણા અંતરમાં આનંદ વધારીયા.
 કહે અમરતલાલ આનંદમાં ખાકી નહી
 બ્રમરલાલજી ભૂપ પાટે એ પધારીયા. ૪
 લોકતણા ચોક મળી શોક સહુ ત્યાગી તન,
 આનંદમાં આવી ગુણિ ગીત સુખ ગાય છે.
 નર અને નારી મળી વસ્ત્ર આભુષણ ધારી,
 જ્યે જ્યે વહી ઝાંઝા મન મલકાય છે.
 ઇશ ઉપકાર માને અચળ રહો નરેશ,
 સાંભળો હિસાહ રડો હર હરમાય છે,
 કહે છે અમૃતલાલ લુણાવાડા નમ વિષ,

આજનો મહાન દીન બિજા જાણાય છે. ૨

જેના રાજ્ય વિષે સદા પ્રજા જન સુખ મામે.

ધન્ય એવા ભૂપ ભાણી ભોમી તૃપ્ત થાય છે.

નીચમથી વરસાદ વરસે સુકાળ ધારી

ધાન્ય અને ધન થકી સંતોષ જણાય છે.

પ્રજા લીલાલેર માને દુઃખતા દિસે કદાય,

ધરમી ભૂપાળ થકી ધરમ ધરાય છે.

તે સમા બ્રમરલાલ આજે એ ભૂપાળ થયા.

તેથી પ્રજા જન મન અતી હરખાય છે. ૩

વિવેકી ભૂપાળ તાણા રાજ્યમાં જણાય નેક,

પુત્રની સમાન જાણી પ્રજાજન પાળતા,

ગૃહસ્થ ગરીબ સહુ સંતાન ગણી જરૂર

નવા નવા પ્રેમથી સદૈવ તે સંભળતા.

સહન કરે શરીર સંકટ અપાર ખોતે,

પ્રજાને ન પીડ્યા થાય વાત એ વિચારતા,

આશિષ વહે સદાય પ્રજા અતી પ્રેમ ધારી

સુખેશ્વર બનીને સુખે દીન લોક ગાળતા. ૪

રાજ્યનીતી જાણીને અચળ અમર રહો.

સત્યુગ જણાય અખંડ આપ દેશમાં.

ભગવાન રીઝે આપ નેક રાજ્ય નીતી થકી,

આનને પ્રતિષ્ઠા વધે સરવ નરેશમાં.

પ્રજાના માનીતા થઈ ભોગવો અખંડ સુખ,

મુતને સંપત્તીવાન બનો બાજે નેશમાં,

કહે છે અમૃતલાલ ગુણ જ્ઞાન વધો નીત્ય.

કવિજન નર ગાય અતી ઉપદેશમાં,

સમુદ્ર પ્રયાંત આપ સુવશ પ્રકાર પામે.

યુરોપ સુધી અપાર સુગુણ સુખમળે.

દાનને દેવાથી દેવતાએ સ્વર્ગ વિષે રીઝે,

ક્ષત્રિઓમાં અભય વીરત્વ પદ પામળે,

નરો લક્ષ્મી સદાય ભંડાર અપાર ભરે,

રસનાએ સરસ્વતી સર્વદા પિરામળે.

બાહુમાં અપાર બળ પામે પરસુરામતણ.

રઘુપતી પાદમાં સદાય શિર નામળે,

એમતો આશાંષ આપે પ્રજાતણા લોક સહ.

રાજ્ય અભિષેક સમે નમી નૃપ પાસમાં,

હરપનાંઅશર થકી આંખડી ભીજાય અતી,

હૃદય પંકજ પુલે રવિના પ્રકાશમાં.

બાળક યૌવન વૃદ્ધ ત્યાગી અને રાગી સહ

ચોગીચોને ભોગીચો જણાય છે હુલ્લાસમાં.

અતી અતી હર્ષ જામ્યો અમૃતલાલના ઉરે,

આનંદો આનંદ માણે દેવતા આકાશમાં,

યુવરાજ આજ મહારાજ તણ પદ પામે,

એથી અધિકા ઉત્સાહ કાણ બીજા કાળમાં,

એવું સમજ અપાર દેહમાં ઉત્સાહ જામ્યો,

આનંદ આનંદ જાણે સકળ આ રાજ્યમાં.

કારણ પ્રજાનાં સુખ વચ્ચે જૂથ લાય માંહી,
સરખો સંબંધ જાણ્યો રાજને સમાજમાં,
મોટે અતી આશીષ આપે છે અમરતલાલ,
આકર્ષાર્થાં ચિત આજે જૂથતણા તાજમાં,

સોરઠો.

જાણો સુખ જર રાજતણા શુભ તાજમાં
અચળ રહે આ તાજ અમરલાલ જૂથતી બલો.

માલીની.

જય જય જય હોજો જૂથતી ભાગ્યશાળી;
તવ પુરણ પ્રતાપે ભોમી દીશે રૂપાળી.
તવ ધરમ બજેરે સૌ પ્રજા સુખ પામે,
તવ નયન નિહાળી શોક સરવે વિરામે.
ભગવત જય હાજે સર્વદા સુખ પામે.
અચળ સુખ વધારી ઇષ્ટ આનંદ જામે,
નરપતી શુભ નેહ દેશમાં સુખ જામે,
રિધ સિધ રસ જાજ સર્વદા ધેર વાશે.
ધરમ રસ પદ્મચો શાંતી તો સર્વ પામે,
નિશ દિન સુખમાંહી દેશ આજો વિરામે;
કિલય અધિક પ્રીતી રાજ્યને જૂથ જાવે
વીરખી નિરખી નીતે નેત્રમાં નેહ જાવે
અધિક વજ્ર પ્રકાશે દેશ દાહિદ જાતાં,

રસ ધરી મન રાચે લોક છે હર્ષ માતાં,
નૃવિન રસ સુખોપી રીઝશે આ પ્રજા સૌ;
પરમ સુખશ પામો દેશને ભોમિમાં સૌ.

૪

બમર સમ અમારા ભાગ્યશાળી શુપાળા,
અમયશ અપારી જામજોરે તમારા.

તન મન સુખ પામો રીઝી સીઝી બરીને,
પ્રજા બળ બહુ આપો આશિષે આ કરીને,

૫

દાહરો.

આશિષ અમૃતલાલની હજી કુશળ કમ્યાણુ.
બમરલાલ શુપતી ઉપર પ્રસન્ન હો ભગવાન.

૧૬

રાગ પુનમ ચાંદનીનો.
આજે શુશ્રાવાડ નમ્ર વિષે આનંદ વધ્યોરે,
પાટે બેઠા શુપતી બમરલાલ મહારાજ,
રાજ તપ્તસિંહજીએ પ્રેમ કરી પધરાવિયારે,
રૂડા લક્ષણુવંતા બમરલાલ યુવરાજ,

આજે

૨૬

સાખી.

તપ્તસિંહ શુપતી તથા રણજીતસિંહ કુમાર.
બમરલાલ સુત તેહના કુશળ રાજ્ય કરનાર.
પુરુષ ભાગ્ય પ્રજાનાં આજ સદ્ગુણ સવળાં થયાંરે,
અધિકા પ્રેમ ધરીને ગાદી સોંપી આજ.

તેથી પુર જન સરવે હરખ્યા ઉર અંતર મહારિ,
કરજો કાટી દીવાળી પ્રજા ઉપર એ રાજ

આજે—૧

સાખી.

ભગવત ભૂપતી રામ ગણી વશિયે ચરણ મોઝાર
અચળ તપો એ રાચણ રણજીતસિંહ કુમાર.
દીન દીન અધીક પ્રતાપો જામો આખા દેશમાંરે,
નાસે ઢાંગિ ધુતારા દેશ દ્રોહી વળી ચાર.
જેના પુણ્ય પ્રતાપે સુખ પામે નરનારીયારે,
વ્યાપો રાજ્ય સહુમાં અપાર નરપતી જોર

આજે—૨

સાખી.

ભૂપતીએ ભારે ભર્યો ઠાઠ માઠ દરબાર.
શોભા સરસ રચી અધીક ઉર આનંદ અપાર.
આવ્યા આંણે સમયે દેશ દેશના રાજવીરે;
ક્ષત્રી વીર વળી વિદ્વાન કવીજન લોક,
પામ્યા માન અતી સનમાન અતી મહારાજનાંરે,
રૂપ મંગળ સમયે ભાળી શમ્યા સહુ શોક.

આજે—૩

સાખી.

કવિજન શુભ વાણી વદે વિધ વિધ કવ્ય રસાળ
જાંદીજન યજ્ઞ બોલતાં જાણી ભૂપ કૃપાળ.
જેની કૃપા થકી કદ દિન જનનાં દુખ દુર થયારે,
અઝઝ ભૂખ્યા જનની ભાંગી અધીકી ભુખ.

દેશ દલિદ્ર હડાવ્યાં શુભ નીતીની રીતયરે.

દીધુ પ્રજાજનાને નિત નિત અધિક સુખ.

આજે—૪

સાખી,

એવા અધિકા ગુણ થકી રાખે ઇશ્વર આપ,

જાળ વાઘે બહુ વિશ્વમાં વધશે પુર્ણ પ્રતાપ.

આઝા જન સુખીયા થઈ દેશે આશિષ આપનેરે.

રાખો ઇશ્વર તવને તમે, અવિચળરાજ

પામે પ્રભુ તણો બહુ રતેલ અધિક પુણ્યે કરીરે.

અમ્રતલાલ કહે છે સદ્ગુણ હજી સહુકાજ

આજે—૫

વસંત તીલકા.

છે રાજ્ય કાજ સધળા શુભ નીતીવાળા,

હીતારથી કાર્ય સધળે સુખદા રૂપાળાં.

જેથી પ્રજા અધીક સુખ સદાય પામે.

પ્રેમાળ ભૂપ થકિ સૌ દુખમાં વિરામે.

રૂઝાં દીસે અધીક જન તણાંજ અંગ.

આમાત્ય અંગ સખજો ગુણિનો પ્રસંગ,

સઠનાપતી સખજ રક્ષક રાજ્ય કરા,

ને છે પ્રધાન પદ એટ ગુણી ધણેરા.

સત્કીર્તિ તેથી જગમાં શુભ રાજ્ય કરી,

સુખી દીસ સહુ પ્રજા તવત્યાં ધણેરી.

લોકા તણી પ્રજાળ બાધિ નિવારવાને.

આરોગ્ય સ્થાન રચીયુ સુખ આપનાને.
 બાગો રચી નગરમાં જન લાલ સાર.
 આનંદ કારી સ્થળ એ અતી ગુણુ વાળુ.
 ખાસી સ્વધર્મ અધીકારી રચી પાઠશાળા
 માતા તણા અચળ નામ તણા સુધારા.
 એ વીધ કાજ કરીયાંજન સુખ સાર,
 રે ધન્ય ભૂપ તવ કારજ શાં વિચાર.
 પાળો પ્રજા સુખદ પ્રેમ ધરી અપારી,
 આનંદ લેર અધીકારી તવરાજ્ય ભારી
 ભૂપાળ સર્વ મહિ છો વળી આપ અગ્ર,
 આપે તદા અધિક માન્ય સદા સમગ્ર
 સુખે સદાય તવ કુશળ શ્રી કૃપાથી
 પામે સદાય યશ લાલ અતી પ્રજાથી.

મનહર હંદ.

રાજ્યના દીવાન બલા ગુણુવાનને ગંભીર,
 મોટા અધીકાર ભોગવીને અત્રે આવિયા.
 કુળવણી પામીને કુળવણીનાં કામ કુર્યો
 દેશને સુધાર્યો તેથી જન ઉર ભાવીયા.
 રચીને નવીન ગ્રન્થો દેશ ઉપકાર દાખ્યો.
 શિક્ષા તણા શબ્દો બલા શાસ્ત્ર ભણી ભાખીયા.
 હરગોવિંદદાસ એવા દેશમાં સાક્ષર શુભ
 દિવાન મહને દેશ હિત માટે આવિયા.

કળવણી ખાતા તાણા ડાયરેક્ટર હતા તેહ
ગાયકવાડીમાં વિદ્યા ખાતુ તો સુધારિયું
સૈન્યાપતી થઈ સહુ પ્રજાને માનીતા બન્યા.
ચોરને ચખ્ખાર તણુ કટ તો નીવારીયું.

કાવ્ય તાણા જાણનાર પ્રાચીન કાવ્યોના અંધ
કવીતાના રસનણુ સાહીત્ય વધારીયું.

એવા એ મહાન બુદ્ધિવાન તો દીવાન દીસે.

લુણાવાડા તણુ સહુ રાજ્યને રૂંદીયું.

વળી લાલશંકર સમાન જે વિદ્વાન વાન.

અતી અતી સુમેચ્છક રાજ્યના ગણાય છે,

જજ્જ તણી પદ્મીએ પોંચેલા સાક્ષર રુબ.]

અધીક સુયસ જેના જગમાં જણાય છે.

વળી પ્રાયગેટ સેફ્ટેરી શાળા સજ્જત જે

પુરષોત્તમદાસ ભક્ષા ભાવથી બણાય છે.

એમ રાજ્ય અરુ અંગ સુપાત્રો નિષે વહેચાયાં

રાજ્યતણી ચઢતી એ તેથી સમજાય છે.

નિરખતાં નખતણી શોભા તો અધીક ભાસે.

કિલ્લા બંધો પુર રિદ્ધિ સિદ્ધિથી ભરેલ છે.

દેવના નિવાસ જાણે રાજ્યના ભવન રડાં

દૂળને પતાક્ષ થકી જાણે એ ઠરેલ છે.

લક્ષ્મીતણો વાસ જેમાં ચારે દીશે ચાર દારુ

ટાવરના તેજ થકી રચના કરેલ છે,

ભાગ્ય શાળી લોક માણે વસતા આનંદ વિને,
આનંદ ઉત્સવ જાહાં સદાય વરેલ છે.

૧૦

હરીગીત.

કદી અશ્વમેધ હનર કરતાં પુણ્ય જે તેથી થશે,
કાશી હરદારે જતાં ફલ જેટલું જન પામશે,
વળી સ્વર્ગ ગંગા સ્નાન કરતાં, લાભ માને માનવી,
તે સર્વ પુણ્ય પદાર્થ ખમે શેવ સાધે ગાયત્રી.
ના હું કહું સહુ શાસ્ત્ર કહે છે શુદ્ધજન વાણી વદે,
સતિતણાં પશુ વચન એવાં ધારણે ધાર્મિક હદે,
જો પાલતાં જોપાલ એવું નામ શ્રીકૃષ્ણે ધર્યું,
પરિવ્રજ્ય થઈ જગદીત માટે ગાયત્રી પાલન કર્યું.
માટે વિચારે માનવી સહુ ગાયત્રી પાલન કરે.
જો પાળી સુખ સહુ ભોગવો ધરત દુધથી તનડું ભરે.
સુખકારી માતા ગાય છે દુઃખહારી મતા ગાય છે.
અમૃત વદે સુખથી સદા તેથી સફલ સહુ થાય છે.

૨

સવયો.

ડંકપુરી મુનિવાશી દિને કુળ અમૃતલાલ અનોપમશમે
જો સુખ કરણ દુઃખ નિવારણ ધારણ ઉર્ફે અફલાતુન નામે
શ્રી જગદીશ આશિષ થકી ગૌશાળ કરી શુભ ડોકર ગામે
પ્રેમ પ્રણામ કરે કરજોડી સદાય કરે પરમારથ કામે.

શ્રી ડોકોર નિરાશ્રીત ગોરક્ષક ફંડની ગૌશાળા યાને (પાંજરાપોળ.)

આ ગૌશાળા છેલ્લા છપ્પનના દુકાળ પ્રસંગે બિચારાં નિ
મુંગા પ્રાણીઓને પડતાં દુઃખ જોઇ ડોકોરના રહીશ મેહેતા. અમર
અનોપરામ ઉર્ફે આજ્ઞાતુને ડોકોરમાં સ્ટેશન જવાની સડક ઉપર
ઉંડ રાખી સ્થાપી છે. જેમાં સેંકડો જથ્થાબંધ જીવો ગાય, ઘ
માડ, કુતરાં, ઘેટાં, મરઘડાં, કબુતર દત્તાદિ જીવોનું સંરક્ષણ થ
ને તેઓ પોતે તેની પૂર્ણ સંભાળ બરદાસ લેશે તથા યાનાળ
અદાળુ ગૃહસ્થોની ઉદારતાથી તે કાર્ય ચલાવાય છે. અમલવાદ ટીસ્ડ્રીકટ
કોર્ટના જડજ પદમજી સાહેબ બહાદુર ડોકોર પવારેલા તેમણે એ
ગૌશાળાના સ્થાપક અમરતલાલનું કામ જીવોના પર પૂર્ણ દયા બરદાસનું
જોઇ સર્ટીફિકેટ આપ્યું છે તથા એ ઉદાર ગૃહસ્થે તેમ બીજા ગૃહસ્થોએ
અર્માદ રકમ આપી ટેકા કીધો છે. આ પાંજરાપોળમાં કાંઇ પણ રકમ
હીઘા સીવાય દુઃખી સુખી અપંગ જીવોને દાખલ કરી પાળવામાં આવે
છે માટે ધરમાત્માઓને ખર્ચ પુણ્ય કરવાનું આ સ્થાન છે. જીવો પુ
જ્જન છે પણ મકાન બંધાએલું નથી તેથી ગૃહસ્થોએ તે પર લક્ષ
લેવા જરૂરનું છે. ડોકોર ક્ષેત્રમાં આ સંસ્થાની જરૂરી છે, " અહિંસા
પરમો ધર્મ " જીવોને બચાવવાનું તે મોટામાં મોટું પુણ્ય છે. માટે
દયાળુ ધરમાત્મા દાણા, રોકડ, કંસાર વિગેરે પોતાની શક્તિ અનુસાર
આપી મદદ કરશે. ચાર આના અને તે ઉપરાંત આપનારને પહોંચ
આપવામાં આવશે.

શાહ. ચંદુલાલ બાપુલાલ ધરીયા.

